

Φ.93.18/7148

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ
ΠΡΩΤΟ ΤΜΗΜΑ
ΑΠΟΦΑΣΗ ΕΠΙ ΤΟΥ ΠΑΡΑΔΕΚΤΟΥ ΤΗΣ
Προσφυγής Νο. 25771/03 του
κ. Τ ~~Ε~~~~Ε~~~~Ε~~
κατά της Ελλάδας

Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (Πρώτο Τμήμα) συνεδρίασε στις 20 Οκτωβρίου 2005, συγκείμενο από τους:

κ. Λ. ΛΟΥΚΑΪΔΗ, *Πρόεδρο*

κ. Κ.Λ. ΡΟΖΑΚΗ,

κ. F. TULKENS,

κ. P. LORENZEN,

κα Ν. VAJIC,

κ. D. SPIENMANN,

κ. S.E. JEBENS, *δικαστές*

και κ. S. NIELSEN, *Γραμματέα του Τμήματος,*

Λαμβάνοντας υπόψη την παραπάνω προσφυγή που κατατέθηκε στις 8 Αυγούστου 2003,

Λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υποβλήθηκαν από την καθής Κυβέρνηση και τις απαντητικές παρατηρήσεις που υποβλήθηκαν από τον προσφεύγοντα,

Κατόπιν διάσκεψης, εκδίδει την ακόλουθη απόφαση:

ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ

Ο προσφεύγων, κος Τ ~~Ε~~~~Ε~~~~Ε~~ είναι Σύρος υπήκοος, ο οποίος γεννήθηκε το 1962 και διαμένει στην Αθήνα. Εκπροσωπείται ενώπιον του Δικαστηρίου από τον κ. Ε. Παπαδάκη, Δικηγόρο Αθηνών. Η καθής Κυβέρνηση εκπροσωπείται από τους αντιπροσώπους του

Μεταφραστική Υπηρεσία Υπουργείου Εξωτερικών, Αθήνα

1

Service de Traductions du Ministère des Affaires Etrangères de la
Republique Hellenique, Athenes

HELLENIC REPUBLIC, MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS
Translations Service

Πληρεξουσίου αυτής, κο Β. Κυριαζόπουλο, Πάρεδρο Νομικού Συμβουλίου του Κράτους και κα Σ. Τρεκλή, Δικαστική Αντιπρόσωπο Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

Τα πραγματικά γεγονότα, όπως υποβλήθηκαν από τους διαδίκους, δύνανται να συνοψιστούν ως εξής:

A. Συνοπτική περιγραφή των γεγονότων

Από το 1986, ο προσφεύγων διαμένει και εργάζεται στην Ελλάδα. Είναι παντρεμένος με Ελληνίδα και κατέχει εν ισχύ άδεια παραμονής και εργασίας.

Στις 8 Σεπτεμβρίου 1998, περίπου στις 7.00 μμ, ο προσφεύγων και δύο ακόμη Σύριοι υπήκοοι συνόδευσαν έναν φίλο τους στο αστυνομικό τμήμα Άνω Πατησίων, προκειμένου να αναφέρουν ληστεία. Αφού περίμεναν πολλή ώρα για να γίνουν δεκτοί, ο προσφεύγων άρχισε να παραπονείται. Ισχυρίζεται ότι, στη συνέχεια, χτυπήθηκε βάνουσα στο κεφάλι από τον αστυνομικό κ. Γεωργαντζή. Άλλοι αστυνομικοί, στους οποίους στράφηκε για βοήθεια, τον έβρισαν και τον κλείδωσαν σε ένα άδειο γραφείο για τρεις ώρες. Ο προσφεύγων ισχυρίζεται ότι η συμπεριφορά των αστυνομικών άλλαξε, όταν κατάλαβαν ότι ήταν νόμιμα εγκατεστημένος στην Ελλάδα. Στη συνέχεια, του επέτρεψαν να φύγει από το αστυνομικό τμήμα. Πήγε αμέσως στο περιφερειακό νοσοκομείο για να εξεταστεί από ιατρό. Βρέθηκε ότι έφερε «σημεία εκχύμωσης στην αριστερή ζυγωματική περιοχή» και «σημεία αίματος στην αριστερή πλευρά του ακουστικού πόρου, τα οποία προήλθαν από τον τραυματισμό της περιοχής γύρω από τη μεμβράνη του ωτικού τυμπάνου». Ο ιατρός που εξήτασε τον προσφεύγοντα συμπέρανε ότι «η έκταση της βλάβης θα προσδιοριστεί μετά την ολοκλήρωση και των υπολοίπων εξετάσεων ωτοσκόπησης, καθώς η παρούσα κατάσταση δεν φαίνεται να είναι σοβαρή». Μετά το συμβάν, ο προσφεύγων άρχισε να υποφέρει από πονοκεφάλους και ζαλάδες. Στις 16 Σεπτεμβρίου 1998 διαγνώσθηκε ότι πάσχει από «διάτρηση του αριστερού ωτός (ωτικού τυμπάνου)».

B. Πειθαρχικά μέτρα κατά του κ. Γεωργαντζή

Μεταφραστική Υπηρεσία Υπουργείου Εξωτερικών, Αθήνα

2

Service de Traductions du Ministère des Affaires Etrangères de la
Republique Hellenique, Athenes

HELLENIC REPUBLIC, MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS
Translations Service

Στις 14 Σεπτεμβρίου 1998, ο προσφεύγων ανέφερε το συμβάν στον Υπουργό Δημόσιας Τάξης.

Στις 16 Αυγούστου 2000, ο Αρχηγός της Ελληνικής Αστυνομίας επέβαλε στον κ. Γεωργαντζή χρηματικό πρόστιμο 100.000 δραχμών (περίπου 293 ευρώ). Στις 27 Οκτωβρίου 2000, ο τελευταίος προσέφυγε κατά της απόφασης αυτής, αλλά η προσφυγή του απορρίφθηκε από το Διοικητικό Εφετείο Αθηνών στις 30 Νοεμβρίου 2001 (Απόφαση Νο. 2602/2001).

Γ. Ποινική δίωξη κατά του κ. Γεωργαντζή

Στις 9 Σεπτεμβρίου 1998, ο προσφεύγων κατέθεσε μήνυση κατά τριών αστυνομικών οι οποίοι συμμετείχαν στο συμβάν. Σε αδιευκρίνηστη ημερομηνία, ασκήθηκε ποινική δίωξη κατά του κ. Γεωργαντζή για πρόκληση σοβαρής σωματικής βλάβης. Ο προσφεύγων συμμετείχε στη δίκη ως πολιτική αγωγή, προβάλλοντας αξίωση για συγκεκριμένο ποσό αποζημίωσης. Προσκόμισε ενώπιον του δικαστηρίου τις ιατρικές αναφορές στις οποίες είχαν καταγραφεί οι βλάβες της υγείας του. Κατέθεσαν διάφοροι μάρτυρες.

Στις 19 Φεβρουαρίου 2002, το Τριμελές Εφετείο Αθηνών έκρινε τον κ. Γεωργαντζή ένοχο για πρόκληση σοβαρής σωματικής βλάβης και του επέβαλε ποινή τετράμηνης φυλάκισης (Απόφαση Νο. 2048/2002). Ο κ. Γεωργαντζής προσέφυγε κατά της απόφασης.

Στις 18 Δεκεμβρίου 2002, το Πενταμελές Εφετείο Αθηνών, με πλειοψηφία, απήλλαξε τον κ. Γεωργαντζή. Το δικαστήριο έκρινε ότι δεν τεκμηριώθηκε ότι ο κατηγορούμενος είχε χτυπήσει τον προσφεύγοντα. Επεσήμανε ότι κατέληξε στο εν λόγω συμπέρασμα, αφότου έλαβε υπόψη τις καταθέσεις των μαρτύρων υπεράσπισης και ότι οι ιατρικές αναφορές που προσκόμισε ο προσφεύγων δεν αποτελούσαν «ασφαλή κριτήρια για την ενοχή του κατηγορουμένου, κυρίως λόγω του ότι ήταν εντελώς αντίθετες με τις καταθέσεις των παραπάνω μαρτύρων, οι οποίοι καταθέτουν, βάσει ίδιας αντίληψης, ότι ο κατηγορούμενος δεν χτύπησε [τον προσφεύγοντα]. Ως εκ τούτου, οι αναφερόμενες [στις ιατρικές αναφορές] σωματικές βλάβες θα μπορούσαν να έχουν προκληθεί από άλλη αιτία, λαμβάνοντας επίσης υπόψη

Μεταφραστική Υπηρεσία Υπουργείου Εξωτερικών, Αθήνα 3

το γεγονός ότι η κώφωση για την οποία παραπονείτο [ο προσφεύγων], προϋπήρχε του συμβάντος, όπως αναφέρεται από [δύο] μάρτυρες». Ωστόσο, δύο δικαστές ήταν της άποψης ότι, εν όψει όλων των τεκμηρίων που προσκομίστηκαν ενώπιον του δικαστηρίου, ο κατηγορούμενος θα έπρεπε να έχει κριθεί ένοχος (Απόφαση Νο. 1861/2002).

Στις 19 Φεβρουαρίου 2003, ο προσφεύγων, ο οποίος δεν είχε το δικαίωμα προσφυγής για αναίρεση βάσει του εθνικού δικαίου, υπέβαλε στον Εισαγγελέα αίτηση για ακρόαση της υπόθεσης από το αναιρετικό Δικαστήριο. Στις 24 Φεβρουαρίου 2003, ο τελευταίος απέρριψε το αίτημά του.

Δ. Άσκηση αστικών μέσων κατά του κ. Γεωργαντζή

Στις 4 Σεπτεμβρίου 2003, ο προσφεύγων κατέθεσε αγωγή για αποζημίωση κατά του κ. Γεωργαντζή, ενώπιον του Διοικητικού Πρωτοδικείου Αθηνών.

Στις 30 Ιουνίου 2004, το δικαστήριο απέρριψε την αγωγή του (Απόφαση Νο. 7820/2004).

Στις 29 Σεπτεμβρίου 2004, ο προσφεύγων υπέβαλε έφεση ενώπιον του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών. Η έφεση εκκρεμεί ακόμη.

ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΕΣ

Ο προσφεύγων κατήγγειλε, βάσει των Άρθρων 3, 6 και 14 της Σύμβασης, ότι, παρότι κακοποιήθηκε από τον αστυνομικό Γεωργαντζή, ο τελευταίος στη συνέχεια αθώωθηκε από το εθνικό δικαστήριο.

Ο ΝΟΜΟΣ

A. Ως προς την ένσταση της Κυβέρνησης

Η Κυβέρνηση, κατά πρώτον, υποστήριξε ότι η προσφυγή κατατέθηκε εκπρόθεσμα. Ισχυρίστηκαν ότι οι εθνικές διαδικασίες έληξαν στις 18 Δεκεμβρίου 2002, όταν το Εφετείο Αθηνών απήλλαξε τον κ. Γεωργαντζή, ημερομηνία που προηγείται περισσότερο από 6 μήνες από την κατάθεση της προσφυγής. Τόνισαν ότι, εφόσον ο προσφεύγων δεν είχε το δικαίωμα να Μεταφραστική Υπηρεσία Υπουργείου Εξωτερικών, Αθήνα 4

αναιρεσιβάσει βάσει του εθνικού δικαίου, η άρνηση του Εισαγγελέα να φέρει την υπόθεση ενώπιον του αναιρετικού Δικαστηρίου δεν δύναται να θεωρηθεί ως «οριστική απόφαση», υπό την έννοια του Άρθρου 35, παρ. 1 της Σύμβασης.

Ο προσφεύγων ισχυρίστηκε ότι η προσφυγή του υποβλήθηκε εντός της εξάμηνης προθεσμίας.

Σύμφωνα με το Άρθρο 35, παρ. 1 της Σύμβασης, το Δικαστήριο «δύναται να ασχολείται με [μία] υπόθεση ... εντός χρονικού διαστήματος έξι μηνών από την ημερομηνία κατά την οποία ελήφθη η οριστική απόφαση». Το Άρθρο 35, παρ. 1 αναφέρεται στην «οριστική απόφαση» που ελήφθη κατά τη διαδικασία εξάντλησης των εθνικών ενδίκων μέσων τα οποία είναι «αποτελεσματικά και επαρκή» για το σκοπό της εκδίκασης της καταγγελίας του προσφεύγοντα (βλέπε *Camberrow MM5 AD κατά Βουλγαρίας (απ.)* No. 50357/99, 1^η Απριλίου 2004).

Σύμφωνα με την έως σήμερα πρακτική του, το Δικαστήριο δέχεται ότι, παρότι ο προσφεύγων δεν είχε το δικαίωμα να αναιρεσιβάσει κατά της απόφασης του εφετείου, η απόπειρά του να φέρει την υπόθεση ενώπιον του Αναιρετικού Δικαστηρίου μέσω του Εισαγγελέα ήταν ένδικο μέσο το οποίο θα μπορούσε να έχει οδηγήσει στην ακύρωση της προσβαλλόμενης απόφασης (βλέπε *Alija κατά Ελλάδας (απ.)* No. 73717/01, 2 Οκτωβρίου 2003, *Alija κατά Ελλάδας (απ.)* No. 73717/01, παρ. 15, 7 Απριλίου 2005). Προκύπτει ότι στην παρούσα υπόθεση, η εξάμηνη χρονική περίοδος προσμετράται από τις 24 Φεβρουαρίου 2003, όταν ο Εισαγγελέας απέρριψε το αίτημα του προσφεύγοντα να φέρει την υπόθεση ενώπιον του Αναιρετικού Δικαστηρίου. Καθώς η αίτηση κατατέθηκε νωρίτερα από τη συμπλήρωση έξι μηνών από την εν λόγω ημερομηνία, δηλ. στις 8 Αυγούστου 2003, η ένσταση της Κυβέρνησης πρέπει αναλόγως να απορριφθεί.

B. Ως προς τις καταγγελίες του προσφεύγοντα

Ο Προσφεύγων επικαλέστηκε παραβίαση του Άρθρου 3 της Σύμβασης, υπό την έννοια ότι υπέστη βάνουσες πράξεις από την αστυνομία, οι οποίες
Μεταφραστική Υπηρεσία Υπουργείου Εξωτερικών, Αθήνα 5

επέφεραν σοβαρή σωματική και ψυχική ταλαιπωρία, οι οποίες ισοδυναμούν με βασανισμό, απάνθρωπη και/ή εξευτελιστική συμπεριφορά ή τιμωρία. Ο προσφεύγων κατήγγειλε ακόμη, βάσει των Άρθρων 6 και 14 της Σύμβασης, την αθώωση του αστυνομικού ο οποίος φέρεται να τον έχει χτυπήσει. Υποστήριξε ότι, το γεγονός ότι ένας αλλοδαπός κατηγορήσε έναν αστυνομικό αποτελέσε παράγοντα καθοριστικό της στάσης του εφετείου, το οποίο στην ουσία αγνόησε όλες τις ιατρικές αναφορές και τα λοιπά αποδεικτικά στοιχεία τα οποία προσκομίστηκαν ενώπιόν του και απήλλαξε τον κατηγορούμενο αποκλειστικά και μόνο βάσει των καταθέσεων των μαρτύρων της υπεράσπισης. Η καταγγελία αυτή εξετάστηκε από το Δικαστήριο βάσει της διαδικαστικής διάστασης του Άρθρου 3, σε συνδυασμό με τα Άρθρα 13 και 14 της Σύμβασης.

Το Άρθρο 3 της Σύμβασης προβλέπει:

«Κανείς δεν πρέπει να υποβάλλεται σε βασανισμούς ή απάνθρωπη ή εξευτελιστική συμπεριφορά ή τιμωρία».

Το Άρθρο 13 της Σύμβασης ορίζει σαφώς:

«Οποιοδήποτε πρόσωπο τα δικαιώματα και οι ελευθερίες του οποίου, όπως αυτά ορίζονται στη Σύμβαση, παραβιάζονται, πρέπει να διαθέτει αποτελεσματικά ένδικα μέσα αποκατάστασης ενώπιον της εθνικής αρχής, παρά το ότι η παραβίαση δύναται να έχει διαπραχθεί από άτομα που ενεργούν με υπηρεσιακή ιδιότητα».

Το Άρθρο 14 της Σύμβασης αναφέρει τα εξής:

«Η άσκηση των δικαιωμάτων και των ελευθεριών που ορίζονται στη Σύμβαση πρέπει να διασφαλίζεται χωρίς απολύτως καμία διάκριση, όπως π.χ. λόγω φύλου, χρώματος, φυλής, γλώσσας, θρησκείας, πολιτικών ή άλλων πεποιθήσεων, εθνικής ή κοινωνικής καταγωγής, σχέσης με εθνική μειονότητα, περιουσίας, γέννησης ή άλλης κατάστασης».

α. Σε ό,τι αφορά τους ισχυρισμούς του προσφεύγοντα ότι κακοποιήθηκε και ότι οι αρχές δεν αποκατέστησαν δικαστικώς τις καταγγελίες του, η Κυβέρνηση τόνισε ότι δεν ενέπιπτε κανονικά στην αρμοδιότητα του Δικαστηρίου να υποκαταστήσει τη δική του εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών με αυτήν των εθνικών δικαστηρίων. Υποστήριξαν ότι στην παρούσα υπόθεση, το Εφετείο Αθηνών είχε διαφωνήσει με την εκδοχή του προσφεύγοντα για το πώς προέκυψαν οι τραυματισμοί του και ότι από το υλικό της δικογραφίας δεν μπορούσαν να αμφισβητηθούν τα πορίσματα του εθνικού δικαστηρίου και να προστεθεί βαρύτητα στους ισχυρισμούς του προσφεύγοντα. Η Κυβέρνηση τόνισε επίσης ότι, το καθήκον του Κράτους να διεξάγει μία αποτελεσματική επίσημη ανάκριση, δεν ήταν υποχρέωση αποτελέσματος αλλά μέσου. Υποστήριξαν ότι, μετά το συμβάν, ξεκίνησε διοικητική ανάκριση και ο αστυνομικός που συμμετείχε στο περιστατικό διώχθηκε ποινικά.

Ο προσφεύγων υποστήριξε ότι οι σοβαροί τραυματισμοί του ήταν αποτέλεσμα περιττής και δυσανάλογης χρήσης βίας από την αστυνομία. Ισχυρίστηκε ότι τα εθνικά δικαστήρια δεν μπόρεσαν να προασπίσουν τα δικαιώματά του.

Το Δικαστήριο θεωρεί, υπό το φως των ισχυρισμών των διαδίκων, ότι οι καταγγελίες εγείρουν σοβαρά ζητήματα, τόσο επί των πραγματικών περιστατικών όσο και νομικής φύσης βάσει της Σύμβασης, ο προσδιορισμός των οποίων απαιτεί διερεύνηση επί της ουσίας. Συνεπώς, το Δικαστήριο συμπεραίνει ότι οι καταγγελίες αυτές δεν είναι κατάφωρα αβάσιμες, υπό την έννοια του Άρθρου 35, παρ. 3 της Σύμβασης. Δεν τεκμηριώθηκε άλλη αιτίαση για την κήρυξή τους ως απαράδεκτες.

β. Σε ό,τι αφορά τους ισχυρισμούς του προσφεύγοντα ότι υπήρξε στοιχείο φυλετικής διάκρισης στο συγκεκριμένο περιστατικό, η Κυβέρνηση τόνισε ότι το Δικαστήριο ανέκαθεν απαιτούσε «απόδειξη πέραν ευλόγων αμφιβολιών» και υποστήριξε ότι οι ισχυρισμοί του προσφεύγοντα δεν υποστηρίχθηκαν από κανένα κατάλληλο αποδεικτικό στοιχείο.

Ο προσφεύγων υποστήριξε ότι υπήρξε θύμα φυλετικής διάκρισης.

Μεταφραστική Υπηρεσία Υπουργείου Εξωτερικών, Αθήνα

7

Service de Traductions du Ministère des Affaires Etrangères de la
Republique Hellenique, Athenes

HELLENIC REPUBLIC, MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS
Translations Service

Σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου, το επίπεδο απόδειξης που απαιτείται βάσει της σύμβασης είναι «απόδειξη πέραν ευλόγων αμφιβολιών» ότι οι καταγγελλόμενες πράξεις υποκινήθηκαν από φυλετική προκατάληψη (βλέπε *Velikova κατά Βουλγαρίας*, No. 41488/98, παρ. 94, ECHR 2000-VI). Το Δικαστήριο δέχθηκε ότι η απόδειξη δύναται να προκύψει από τη συνύπαρξη επαρκώς ισχυρών, σαφών και εναρμονισμένων συμπερασμάτων (*Nachova και Άλλοι κατά Βουλγαρίας* [GC], No. 43577/98 και 43579/98, παρ. 147, 6 Ιουλίου 2005).

Στην παρούσα υπόθεση, αφού εκτιμήθηκαν όλα τα στοιχεία, το Δικαστήριο δεν θεωρεί ότι τεκμηριώθηκε το γεγονός ότι στο περιστατικό έπαιξε ρόλο η ρατσιστική συμπεριφορά. Ο προσφεύγων δεν αναφέρθηκε σε κάποιο συγκεκριμένο γεγονός από το οποίο να συνάγεται πράξη φυλετικής διάκρισης.

Προκύπτει ότι η συγκεκριμένη καταγγελία είναι κατάφωρα αβάσιμη και πρέπει να απορριφθεί σύμφωνα με το Άρθρο 35, παρ. 3 και 4 της Σύμβασης.

Για τους παραπάνω λόγους, το Δικαστήριο ομόφωνα

Κηρύσσει παραδεκτές, χωρίς να προδικάζει επί της ουσίας, τις καταγγελίες του προσφεύγοντα, βάσει των Άρθρων 3 και 13 της Σύμβασης.

Κηρύσσει το υπόλοιπο μέρος της προσφυγής ως απαράδεκτο.

(υπογραφή)

Soren NIELSEN

(υπογραφή)

Λουκής ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ

Πρόεδρος

Ακριβής μετάφραση από το συνημμένο πρωτότυπο στην Αγγλική

Αθήνα, 5/12/2005

Η μεταφράστρια του ΥΠΕΞ

Ε. Ασημάκη